

Meraklı Minik

Haziran 2011
Sayı: 54
3,5 TL

Aylık Okul Öncesi Bilim Dergisi

Planör
Maketi

Sıcak Hava
Balonları ve
Yolcu
Kartları
Çıkartmalar

Balon
Şişirme
Oyunu

Bu sayımızda
herkese
5 balon
armağan
ediyoruz!

Rengârenk
Balonlar

Meraklı Minik

Sevgili Çocuklar,

Bu sayımızı hazırlarken bir balon öyküsünden yola çıktık. Balon denince akla gelen başka konulara da dergimizde yer verdik. Sıcak hava balonu, planör, delta kanat ve yamaç paraşütü gibi motorsuz hava taşıtlarından söz ettik. Bunlarla ilgili birçok etkinlik, oyun ve bir maket hazırladık. Haydi Mutfağa köşemizdeki meyve balonları tarifini de severek yapacağınızı düşünüyoruz. Balon denince akla gelen etkinliklerden biri de, kâğıt hamurundan heykeller, kaplar ve süs eşyaları yapmak. Bu nedenle Kırçıl'ın Seçtikleri köşemizde kâğıt hamurunun yapılışını anlattık. Dergimizin ekinde verdiğimiz kartlarla oynayabileceğiniz farklı bir oyun tasarladık. Bu oyunun oynanışını da Kırçıl'ın Seçtikleri köşesinde bulabilirsiniz. Hepinizi kucaklıyoruz.

Aslı Zülal

Balonlar bir yetişkin tarafından şişirilmelidir. Şişmemiş balonlar ve balon parçaları çocukların erişebileceği yerlerde bulundurulmamalıdır. Çocuklar balonla bir yetişkinin gözetiminde oynamalıdır.

"Benim manevi mirasım ilim ve aklıdır"

Mustafa Kemal Atatürk

Sahibi

TÜBİTAK Adına Başkan
Prof. Dr. Nüket Yetiş

Genel Yayın Yönetmeni
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Duran Akca
duran.akca@tubitak.gov.tr

Yayın Yönetmeni

Aslı Zülal
asli.zulal@tubitak.gov.tr

Yayın Kurulu

Duran Akca
Prof. Dr. Berrin Akman
Prof. Dr. Meryem Beklioğlu
Prof. Dr. Ömer Cebeci
Yrd. Doç. Şansal Erdinç
Prof. Dr. Gelengül Haktanır
Dr. Şükrü Kaya
Dr. Sait Uluç

Redaksiyon

Özlem Özbal
ozlem.ozbal@tubitak.gov.tr

Araştırma ve Yazı Grubu

Meltem Yenil Coşkun
meltem.coskun@tubitak.gov.tr
Pınar Dündar
pinar.dundar@tubitak.gov.tr
Seçil Güvenç Heper
secil.heper@tubitak.gov.tr
Bilge Karagöz
bilge.karagoz@tubitak.gov.tr
Şefika Eroğlu Özcan
sefika.ozcan@tubitak.gov.tr
Zuhal Özer
zuhal.ozer@tubitak.gov.tr
Güliz Selim
guliz.selim@tubitak.gov.tr
Kübra Sivişoğlu
kubra.sivisoglu@tubitak.gov.tr

Grafik Tasarım - Uygulama

Fulya Koçak
fulya.kocak@tubitak.gov.tr
Ayşegül Doğan Bircan
aysegul.bircan@tubitak.gov.tr

Çizer

Pınar Büyükgüral
pinar.buyukgural@tubitak.gov.tr

Web Tasarım - Uygulama

Sadi Atılğan
sadi.atilgan@tubitak.gov.tr

Okur İlişkileri - İdari Hizmetler

Emine Sonnur Özcan
abone@tubitak.gov.tr
sonnur.ozcan@tubitak.gov.tr
İmran Tok
imran.tok@tubitak.gov.tr

Mali Yönetmen

H. Mustafa Uçar
mustafa.ucar@tubitak.gov.tr

Baskı

İhlas Gazetecilik A.Ş.
www.ihlasgazetecilikkurumsal.com
Tel (212) 454 30 00

İletişim Bilgileri

Meraklı Minik Dergisi
Atatürk Bulvarı
No: 221 Kavaklıdere / 06100 / Ankara
Tel (312) 427 06 25 (Yazı İşleri)
Tel (312) 468 53 00 (TÜBİTAK Santral)
Faks (312) 427 66 77 (Yazı İşleri)
İnternet www.tubitak.gov.tr/merakliminik
e-posta merakli.minik@tubitak.gov.tr

ISSN 977-1307-1998
Fiyatı 3,5 TL (KDV dahil)

Dağıtım

TDP
http://www.tdp.com.tr/

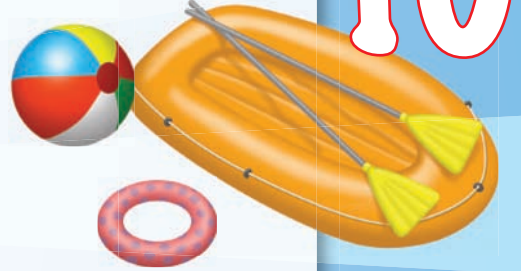
Baskı Tarihi

30.05.2011

HER AYIN 1'İNDE ÇIKAR

İçindekiler

- 2 Kırmızı Balon Nereye Uçuyor?
- 6 Hangi Balon Kime Ait?
- 8 Nisan'ın Dış Partisi
- 10 Nelerin İçinde Hava Var?
- 12 Sıcak Hava Balonuyla Gezi
- 14 Küçük Bir Balon Gezisi
- 16 Sıcak Hava Balonu Nasıl Uçar?
- 18 Bunlarla da Uçulur!
- 20 Planör İniş Yapacak
- 21 Delta Kanat, Yamaç Paraşütü, Planör...
- 22 Bu Hayvanlar Baloncuk Yapıyor
- 24 Baloncuk Yapmak Ne Eğlenceli!
- 26 Çok Merak Ediyorum
- 28 Haydi Mutfağa
- 30 Küçük Eller İşbaşında
- 32 Kırçıl'ın Seçtikleri

Kırmızı Balon Nereye Uçuyor?

Kırmızı balon, baloncudaki diğer balonlarla birlikte duruyordu. Sonra hafif bir rüzgâr esti. Kırmızı balon baloncunun elinden kaçıverdi. Rüzgârla sürüklenmeye başladı.

Sence kırmızı balon nereye uçtu?
Haydi sayfayı çevir ve gör.

Kırmızı balon parkın yakınındaki kitapçının vitrinine doğru uçtu. Kitapçının vitrinindeki kitaplara bak. Bu kitaplar nelerle ilgili?

Rüzgâr yeniden esti.
Kırmızı balonu bir evin
balkonuna doğru
uçurdu. Balkondaki
küçük kız onu görünce
çok sevindi.

Aslı Zülal
Çizim: Ayşe İnan Alican

Hangi Balon Kime Ait?

Bu resimdeki çocukların her birinin bir balonu var. Balonları yandaki sayfada duruyor. Hangi balonun kime ait olduğuya aşağıda yazıyor. Haydi eline bir kalem al ve balonların iplerini çizerek onları çocuklara ulaştır.

- Arkasında iki civciv olan kızın turuncu balonu var.
- Keman çalan kızın mavi balonu var.
- Kitap okuyan çocuğun kırmızı balonu var.
- Bisiklete binen çocuğun yeşil balonu var.

Nisan'ın Diş Partisi

Nisan'ın ilk dişi çıktı. Bunun üzerine ablası ve arkadaşları bir parti düzenledi. Haydi bu partiye siz de katılın ve onlarla birlikte "Dişim Çıkıyor" şarkısını söyleyin.

Şu kurabiyelere bak!
Çok lezzetli
görünüyorlar.
Peki şekilleri neye
benziyor?

Nisan'ın elinde en sevdiği
oyuncağı var. Söylesene,
bu oyuncak neymiş?

Bayrak şeklindeki süsleri say.

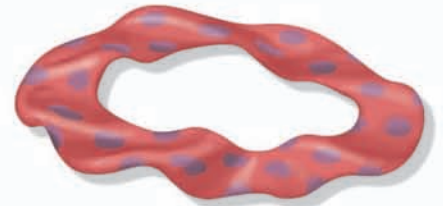
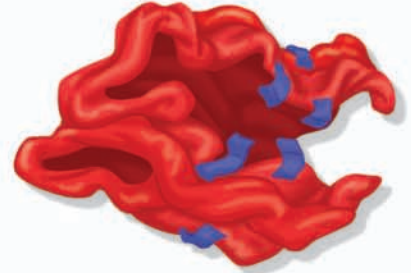
Dişim Çıkıyor

Dişim çıkıyor, dişim çıkıyor.
Kaşıyacak bir şey verin!
Dişim çıkıyor, dişim çıkıyor.
Çiğneyecek bir şey verin!
(Bu şarkığı "Küçük Kurbağa"
şarkısının melodisiyle
söyleyebilirsiniz.)

Armağan paketlerinin
desenlerini incele. Hangisi
çizgili? Hangisi puanlı?
Hangisi küçük kareli?

Bazı şeylerin içi hava doludur. Tıpkı balon gibi. Yan tarafta içi hava ile doldurulan bazı şeylerin şişirilmeden önceki hallerini görüyorsun. Bakalım bunların şişirilmiş hallerini büyük resimde bulabilecek misin?

Sıcak Hava Balonuyla Gezi

Hiç sıcak
hava balonu
gördün mü? Sıcak hava
balonu bir hava taşıtı.
Sıcak hava balonuyla
gökyüzünde dolaşılır ve
yeryüzüne yüksekten
bakılır.

Sıcak
hava balonu, uęması
için řiřirilir. Yolcular ve
pilot balonun
sepetine biner. Balon
havalanır.

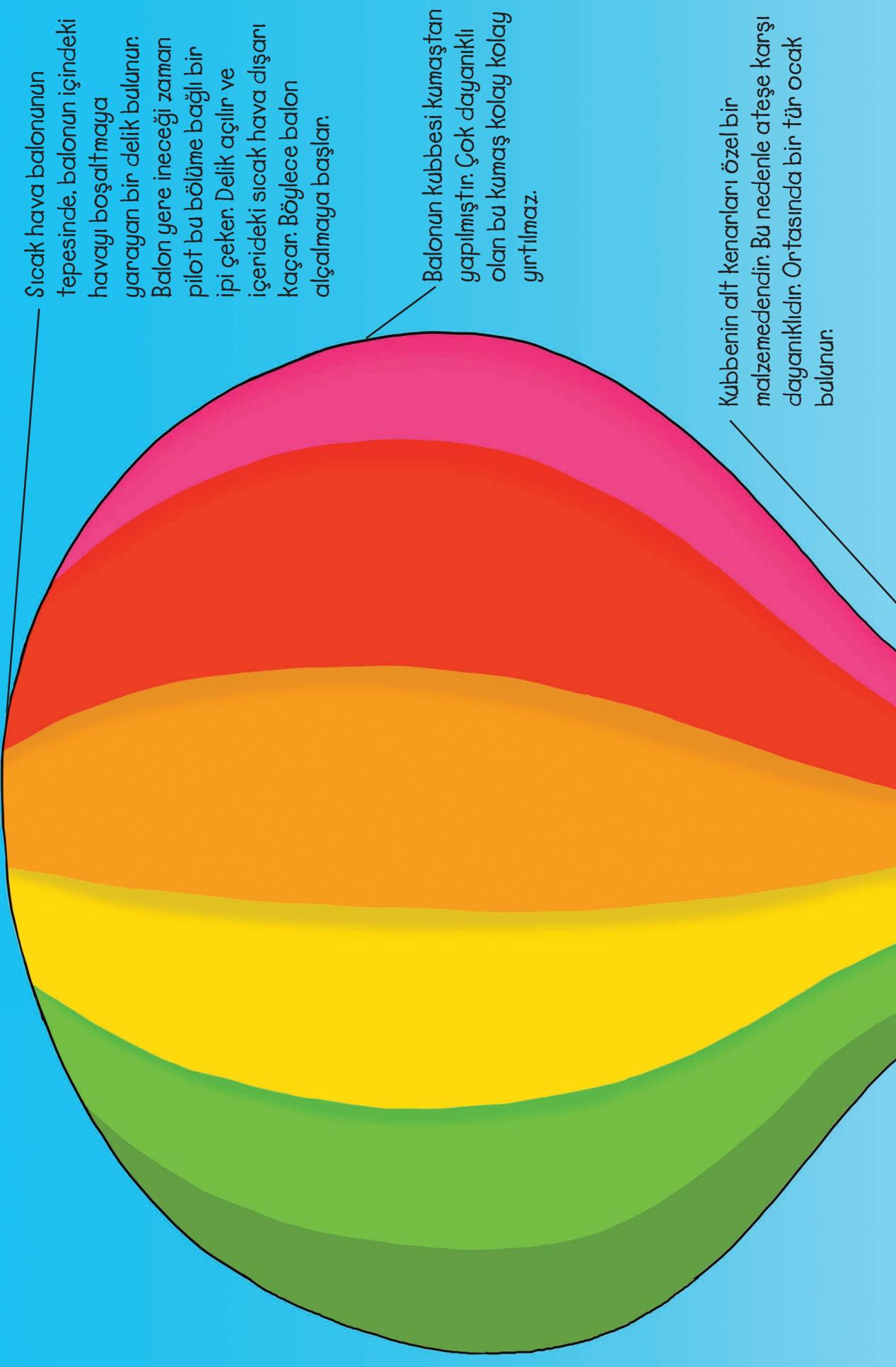
Küçük Bir Balon Gezisi

Burada gördüğün resimler, sıcak hava balonuyla çıkılan bir geziyi anlatıyor. Ancak ilk resimden sonrakilerin sırası karışmış. Önce resimleri doğru sıraya koy. Sonra da bu resimlere bakarak bir öykü anlat.

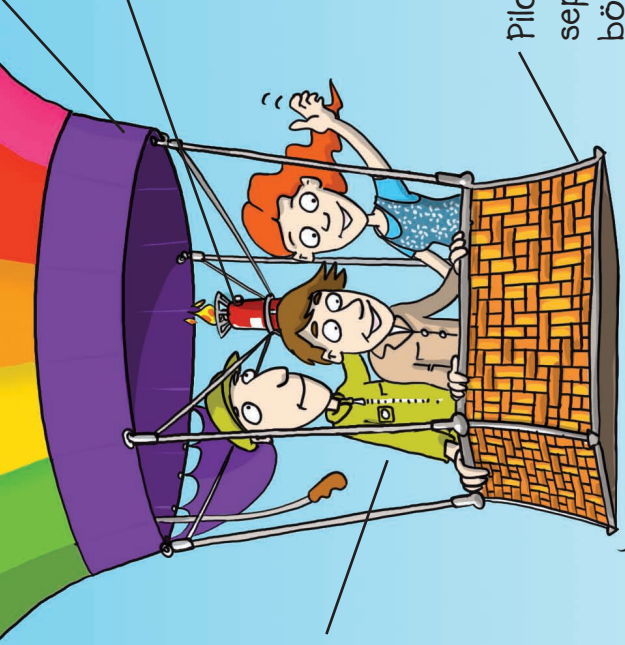
Sıcak Hava Balonu Nasıl Uçar?

Sıcak hava balonunun tepesinde, balonun içindeki havayı boşaltmaya yarayan bir delik bulunur. Balon yene ineceği zaman pilot bu bölüme bağlı bir ipi çeker. Delik açılır ve içindeki sıcak hava dışarı kaçar. Böylece balon alçalmaya başlar.

Balonun kubbesi kumaştan yapılmıştır. Çok dayanıklı olan bu kumaş kolay kolay yırtılmaz.

Kubbenin alt kenarları özel bir malzemedendir. Bu nedenle ateşe karşı dayanıklıdır. Ortasında bir tır ocak bulunur.

Balonu kullanan kişiye pilot denir. Balon genellikle rüzgârın esiş yönüne göre yol alır. Ama pilot, balonun yükselip alçalmasını sağlayabilir. Bunu, ocağın ayanını değiştirerek yapar.

Balonun havalanması için içine sıcak hava doldurulması gerekir. Ocak yakılınca, balonun içine sıcak hava dolmaya başlar. Balon şişer ve yeterince şişince havalanır.

Pilot ve yolcular balonun sepeti adı verilen bölümünde yolculuk eder. Ocağın yakılması için kullanılan yakıt tüplerini de sepette taşınır.

Bunlarla da Uçular!

İşte bir planör. Planörlerin içinde bazen pilot dışında bir yolcu da bulunur. Bu planörün motoru yok. Havada süzülerek yol alıyor.

Getty Images

Yamaç paraşütüyle de uçulabilir. Pilot, paraşütün iplerinin ucundaki özel bir oturma yerine bağlıdır. Koşarak kendini bir tepeden aşağı bırakır ve havada süzülmeğe başlar.

Thinkstock

Bu bir delta kanat.
Onun da motoru yok.

Visual Photos

Pilot, delta kanadın
alt bölümüne
bağlıdır. Delta
kanadı tutarak
bir tepeden aşağı
doğru koşmaya
başlar. Delta
kanat havalanınca
bacaklarını geriye
uzatır ve uçuşun
keyfini çıkarır.

Planör İniş Yapacak

Bu planörün pilotu, tepenin üzerindeki piste inmek istiyor.
Planörü bulutların arasından geçirip piste inmesine
yardım edebilir misin?

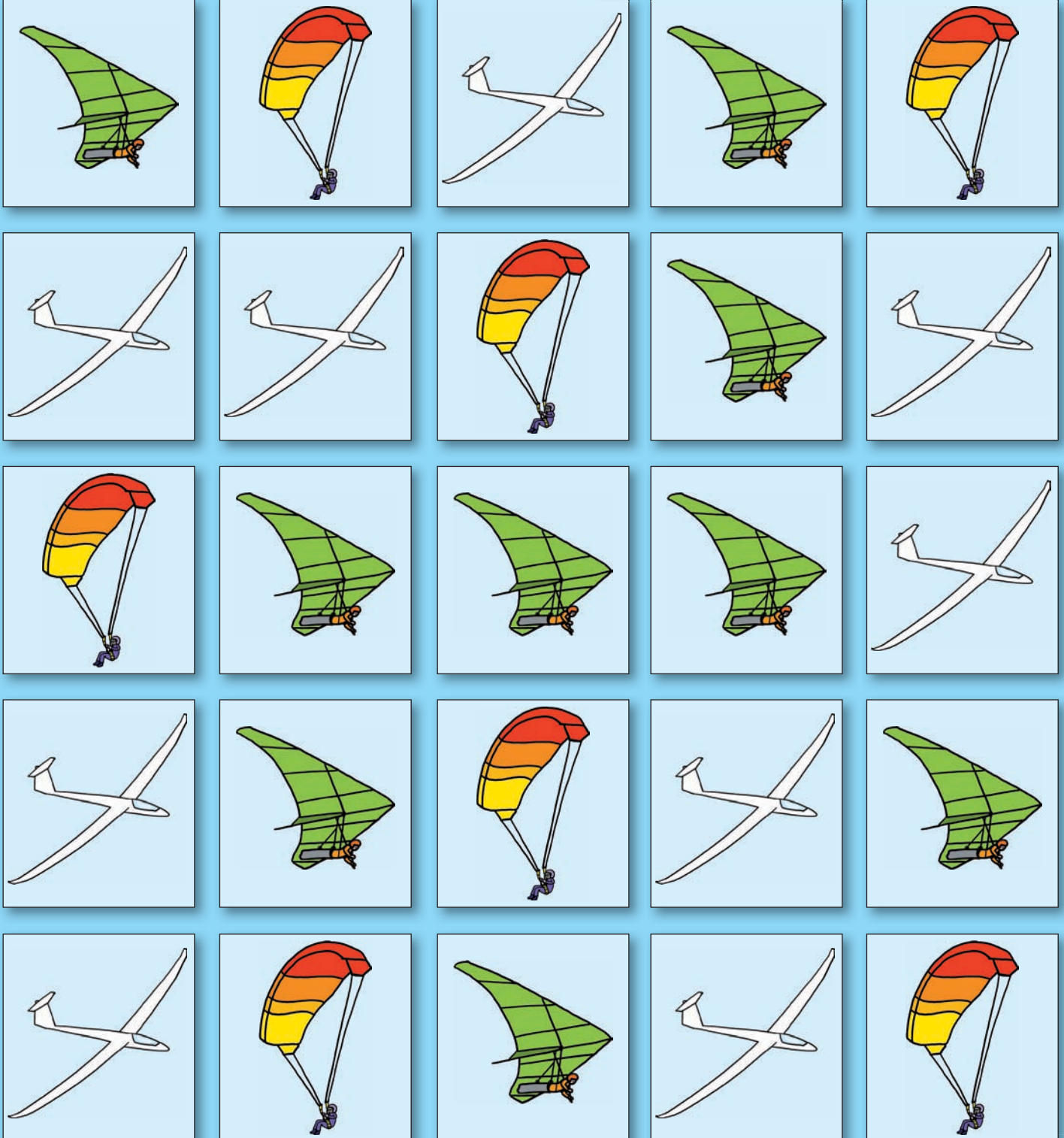
Delta Kanat, Yamaç Paraşütü, Planör...

Delta kanat, yamaç paraşütü, planör...

Başlangıç karesinden başlayıp bitiş karesine
bu sırayı izleyerek ulaş.

Başlangıç

Bitiş

Bu Hayvanlar Baloncuk Yapıyor

Bazı
papağanbalıkları
nerede uyur biliyor musun?
Kendi yaptıkları kocaman
baloncukların içinde!
Bu baloncuklar sayesinde düşmanları
kokularını alamaz. Böylece rahatça
uyuyabilirler. Bu fotoğraftaki
papağanbalığı da kayaların
arasına bir baloncuk yapmış
uyuyor.

Getty Images

İşte bir

tükürükböceği.

Bu böcek büyürken bitkilerin üzerine baloncuklar yapan.

Bir yetişkin olana kadar bu baloncukların arasında kalır.

Baloncuklar sayesinde düşmanlarından korunur.

Tükürükböceğinin yaptığı baloncuklar kimi zaman bitkinin büyük bir bölümünü kaplar.

Baloncuk Yapmak Ne Eğlenceli!

Bugün hava çok güzel! Parkta oynayan pek çok çocuk var. Bazıları baloncuk yapıyor. Bak, havada bir sürü baloncuk uçuşuyor. Bu baloncukları nasıl yapmışlar dersin? Sen de onlar gibi baloncuk yapmak istersen yan sayfadaki tariftən yararlanabilirsin.

Bu resimde baloncuklardan bir labirent var. Labirentin "Başlangıç" yazan yerinden başlayıp "Bitiş" yazan yerine giden yolu bulabilir misin?

Bitiş

Başlangıç

Baloncuk Yapmak İçin Gerekenler

- 1 bardak su
- 1 yemek kaşığı sıvı bulaşık deterjanı
- 1 yemek kaşığı gliserin
- Tel

Bir büyüğünün yardımıyla deterjanı, gliserini ve suyu bir kaptaki karıştır. Telin ucunu bir çember yap ve bu karışıma batırıp çıkar. Çemberin ortasına doğru üflediğinde baloncuklar oluşacak.

Baloncuk karışımını
bir büyüğünle birlikte
yapmalısın.
Deterjanlı karışımı
kesinlikle içme.
Baloncuklardan
gözlerini koru.

Helium gazı balonları
nasıl uçurabiliyor?

Aksel Mişiel, 7 yaş, İstanbul

Neden bazı
balonlar uçamaz?

Derin Özgülük, 4,5 yaş, İstanbul

Neden bütün
balonlar uçmaz?

İpek Nehir Bircaner

Balon nasıl uçar?

Atiye İpek Güçlü, 8 yaş, İstanbul

Bazı balonlar yere
düşerken, neden
bazıları havaya
yükselebilir?

Fatma Beyza Köksal, 5 yaş, Ankara

Bazı balonlar
nasıl uçar?

Bahar Üskalkan, 4,5 yaş, İstanbul

Serinlemek için elimizi yüzümüze
doğru salladığımızda ya da rüzgâr
estiğinde hissettiğimiz şey havadır.
Her şey gibi havanın da bir ağırlığı
vardır. Bazı balonlar, havadan çok
daha hafif bir maddeyle doldurulur.
Bu nedenle havada yükselir yani uçar.
Havayı içimize çekerek bir balonu
şişirdiğimizi düşünün. Bu balonda,
balonun içindeki hava, dışarıdakiyle
aynıdır. Bu nedenle balon uçmaz.

Sorularınızı Bekliyoruz!

Kaplan, jaguar, aslan, leopar ve benzeri hayvanlarla ilgili merak ettiğiniz soruları bize gönderin. Bu sorulardan bir ya da birkaçını Ağustos 2011 sayımızda yanıtlayalım. Sorularınızı 15 Temmuz 2011 tarihine kadar gönderebilirsiniz. Adınızı, soyadınızı, yaşıınızı ve yaşadığınız ili yazmayı unutmayın! İşte adreslerimiz:

e-posta: merakli.minik@tubitak.gov.tr

Adres: TÜBİTAK

Meraklı Minik Dergisi

“Çok Merak Ediyorum” Köşesi

Atatürk Bulvarı No: 221 Kavaklıdere

06100 Ankara

Bilge Nur Karagöz
Fotoğraf: Getty Images

Meyve Balonları

Malzeme

- 4 malta eriği
- 4 yeşil erik
- 4 çilek
- 4 kayısı
- 1 portakal
- Tahta şöp şiş şubukları
- Maydanoz sapları

Sos için

- 6 yemek kaşığı yoğurt
- 2 yemek kaşığı bal

Meyveleri iyice yıkayın. Portakalı ortadan ikiye bölün. Her bir yarısını birer tabağa kapatın. Meyveleri çöp şiş çubuklarının ucuna takın. Çubukları portakalların üzerlerine saplayın. Çubukları, alt kısımlarından birer maydanoz sapıyla birbirine bağlayın. Sıra geldi sosu hazırlamaya. Balı yoğurdun içine koyun. Pürüzsüz bir hale gelene kadar karıştırın. Ardından sosu küçük kâselere koyun. Meyve balonlarını çubuklarından tutup bu sosa batırarak yiyebilirsiniz. Afiyet olsun.

Bu sayfadaki etkinlik yetişkinlerle birlikte yapılmalıdır.

Nisan sayımızda balon ve atık malzemeler kullanarak bir taşıt tasarlamanızı istemiştik. İşte tasarladığınız taşıtlarla birlikte çektiğiniz fotoğraflarınız. Burada yer veremediğimiz fotoğraflarınızı da internet sayfamızda görebilirsiniz. İnternet sayfamızın adresi: <http://www.tubitak.gov.tr/merakliminik>

Melih Ege Kıpçak - 3,5 yaş - İzmir

Ezgi Duru Ersöz - 6 yaş - Bursa

Bilge Deniz Tutkun - 4 yaş - Sakarya

Yaren Seval Kurucu - 5,5 yaş - Ordu

Deniz Ersöz - 5 yaş - İzmir

Eren Bozdoğan - 5 yaş - Nevşehir

Zalkaf Berat Baş - 5 yaş - Rize

Yağmur Karademir - 6 yaş - Isparta

Deniz Mete Yücel - 6 yaş - Konya

Dilay Türkoglu - 4 yaş - İstanbul

Ali Baki Yıldırım - 4 yaş - Trabzon

Emiralp Sahin - 6 yaş - İstanbul

Aslı Ece Yılmaz - 5,5 yaş - İzmir

Enes Furkan Gözüdik - 5,5 yaş - Ordu

Reyhan Berra Gök - 4 yas - İstanbul

Ege Acarer - 4 yas - Afyonkarahisar

Ağustos 2011 sayımız için kaplan, jaguar, aslan ya da leopar maskesi tasarladığınızı ve maskenizi takip bir fotoğraf çekirtmenizi istiyoruz. Bu fotoğrafı, adınızı, soyadınızı, yaşınızı ve oturduğunuz ili de yazarak bize gönderin. Bunun için 15 Temmuz'a kadar süreniz var.

Adreslerimiz:

TÜBİTAK Meraklı Minik Dergisi
"Küçük Eller İşbaşında" Köşesi
Atatürk Bulvarı No: 221
06100 Kavaklıdere / ANKARA
e-posta: merakli.minik@tubitak.gov.tr

Derin Yorük - 5,5 yas - Ankara

Yiğit Kocak - 4,5 yas - Samsun

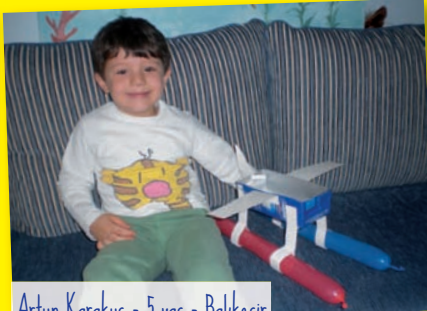
Elif Sude Aydemir - 4 yas - Sanlıurfa

Dişli İÖ Anasınıfı - Yozgat

Hamdi Serhat Talay - 5 yas - Diyarbakır

Artun Karakus - 5 yas - Balıkesir

Zeynep Kırıs - 4 yas - Kayseri

Halide Naz Ecis - 6 yas - Antalya

Doğa Kurt - 5 yas - Mersin

Betül Kocak - 6 yas - Konya

Abdullah Semih Gerek - 5 yas - Ankara

Yusuf Kerem Hazar - 4 yas - Ankara

Sueda Berrak Kale - 4,5 yas - Kütahya

Serkan Dağtekin - 4 yas - Sinop

Oyun

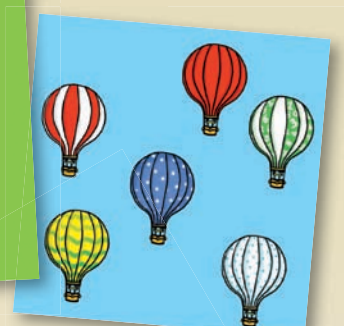
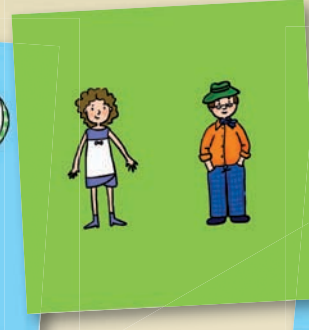
Sıcak Hava Balonları ve Yolcu Kartlarıyla Oyun Oynayalım

Dergimizin ekinde verdiğimiz kartlarla bir eşleme oyunu oynayabilirsin. Bu kartların yarısında sıcak hava balonları, yarısında bu balonlara binecek yolcular var. Oyunu oynamak için önce kartları karıştır. Üzerinde sıcak hava balonu ve yolcu resimleri bulunan yüzleri altta kalacak şekilde yere diz. Sonra kartları birer

birer aç. Açtığın kartların her birinde kaç sıcak hava balonu ya da kaç yolcu olduğunu say. Üzerinde aynı sayıda sıcak hava balonu ve yolcu olan kartları birbiriyle eşle. Eşlediğin kartları bir kenara ayır. Dilersen bu oyunu arkadaşların ya da büyüklerinle birlikte kartları sırayla açarak da oynayabilirsin.

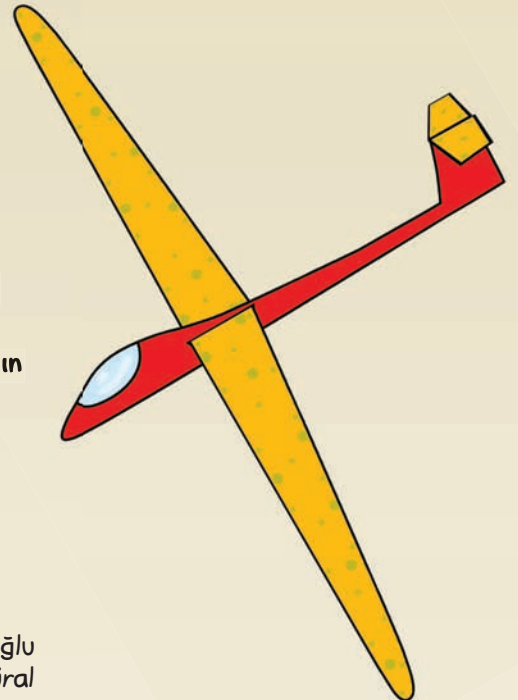
Kübra Sıvışoğlu
Çizim: Pınar Büyükgüral

Oyuncak

Planör Maketinin Hazırlanışı

Dergimizin ekinde verdiğimiz planör maketinin tüm parçalarını dış çizgilerinden kes. Planörün gövdesini oluşturacak kırmızı parçaları sırt sırta birbirine yapıştır. Sarı parçalar, planörün kanatlarını oluşturacak. Bu parçalardaki kulakçıkları arkaya katla. Büyük sarı parçaların kulakçıklarını gövdedeki beyaz alanlara yapıştır. Renkli kısımlarının üstte kalmasına ve düz kenarlarının öne gelmesine dikkat et. Küçük sarı parçaların kulakçıklarını da planörün kuyruğundaki beyaz alanlara yapıştır. Renkli kısımlarının üstte kalmasına ve düz kenarlarının arkaya gelmesine dikkat et. Planörün hazır.

Kübra Sıvışoğlu
Çizim: Pınar Büyükgüral

Elişi

Kâğıt Hamuruyla Heykeller Yapalım

Evdeki basit malzemeler ve eski gazeteleri kullanarak hazırlayacağınız kâğıt hamuruyla heykeller, kaplar, maskeler ve süs eşyaları yapabilirsiniz. Bu yöntem, "papier mache" (papye maşe okunur) adıyla da biliniyor.

Malzeme

- Un
- Su
- Gazete kâğıdı
- Balon
- Derin bir kap
- Akrilik boya
- Fırça
- Yapıştırıcı

Bir ölçü un ve bir ölçü suyu kabın içine koyup karıştırın. Gazeteyi ince ve uzun şeritler halinde kesin. Balonu bir yetiştine şişirtin. Gazete şeritlerini kabın içindeki un ve su karışımına daldırın, sonra şeritleri tek tek çıkarıp balonun üzerine sarın. Balonun üzerinde birkaç kat kâğıt olana kadar devam edin. Hayvan heykeli yapmak istiyorsanız balonun tümünü un ve su karışımıyla ıslatılmış gazete şeritleriyle sarın. Kulak, hortum, boynuz ve bacak gibi bölümleri ayrıca yapabilirsiniz. Bunları yapmak için kabın içine koyduğunuz gazete parçalarını yoğurarak tıpkı hamura şekil verir gibi şekil verin. Maske yapmak istiyorsanız balonun yalnızca bir bölümünü sarın. Oluşan yüzeyin çok pürüzlü olmamasına dikkat edin. Bunun için en son katın üzerine kaptaki karışımdan birazcık sürebilirsiniz. Kâğıt hamurunun kuruması için bir ya da iki gün bekleyin. Kâğıt hamuru kuruyup sertleşince balonun ucunu dikkatlice açarak balonu söndürün. Balonu kalıptan çıkarın. Parçaları yerlerine yapıştırın ve ortaya çıkan şekli akrilik boyayla boyayın.

Güliz Selim

Balondan yapılmış
şu hayvanlara bak!
Mor olanı bir gergedan.
Peki sence diğerleri ne?

Thinkstock

Visual Photos

Thinkstock